

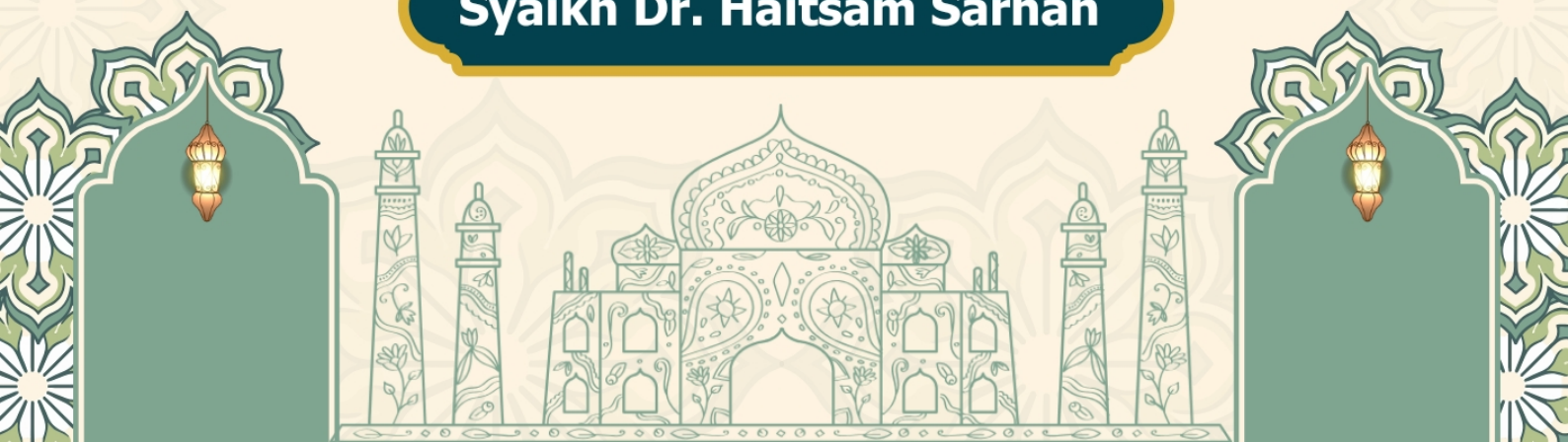
دليل المسلم الجديد، ما هو الإسلام؟

للشيخ د. هيثم سرحان

Жаңа мұсылманның нұсқаулығы

Ислам - ол не?

Syaikh Dr. Haitsam Sarhan

رِسَالَةٌ مُخْتَصَرَةٌ بِعُنْوَانٍ:
«كَيْفَ أَدْخُلُ فِي الْإِسْلَامِ؟»

مُتَرْجَمَةٌ إِلَى اللُّغَةِ: قازاقية

«Исламға қалай
кіремін?»

اعْدَادُ الْفَقِيرِ إِلَى عَفْوِ رَبِّهِ:
هَيْثَمُ بْنُ مُحَمَّدٍ سَرْحَان

المُدْرَسُ بمعهد الحرم بالمسجد النبوي - سابقًا - والمُشْرِفُ على معهد
السُّنَّةِ

<https://mahadsunnah.com/>

غفر الله له ولوالديه ولمن أعانه على إخراج هذا الكتاب

قامَ بِتَرْجَمَتِهَا: أبو يوسف قازاقي - وَفَّقَهُ اللهُ وَسَدَّدَهُ -

الطَّبْعَةُ الْأُولَى

[حقوق الطبع مُتاحةٌ لكلِّ مسلمٍ بدون أيِّ تغييرٍ في المحتوى]

Исламға қалай кіремін?

Сұрақ:	Жауап:
Исламға кіру оңай ма?	Иә, өйткені ол үшін дәнекер де, арнайы рәсім де қажет емес.
Исламға ертерек кіруім керек пе, әлде сәтті уақыттың келуін немесе проблемалардың бітуін күтуім қажет па?	Исламға кіруді кешіктіру опат болуға алып келуі мүмкін, өйткені сіз кез-келген уақытта қайтыс болып кетуіңіз ықтимал, сондай-ақ Исламға кіру - бұл ұтылмайтын табысты сауда, сондықтан да Исламға қаншалықты ерте кірсеңіз, соншалықты көп табысқа ие боласыз.
Исламға кіргісі келетін адам не істеуі керек?	Ол тек: «Әшһаду ән лә иләһа иллә-Ллаһ уа әшһаду әнна Мухаммадан ғабдуһу уа расулюһ (Аллаһтан басқа

Сұрақ:	Жауап:
	құлшылыққа лайықты шынайы құдай жоқ деп куәлік беремін әрі Мухаммад – Оның құлы әрі елшісі деп куәлік беремін)», - деп қос куәлікті айтуы керек.
Ол куәлік қай тілде айтылуы керек?	Адам қай тілде жақсы сөйлесе, сонымен айтса болады, әрі оны араб тілінде айту шарт емес.
Оны мағынасын түсінбей айтса да болады ма?	Жоқ, адам міндетті түрде оның мағынасын түсінуі, оның мән-мазмұнына сенуі, әрі ол талап ететін нәрселерге амал етуі керек.
«Әшһаду» - «куәлік етемін» деген сөздің мағынасы не?	Оның мағынасы: Жүрегіммен бекітіп мойындаймын, тіліммен айтамын және дене мүшелеріммен соған сәйкес амал жасаймын.
«Лә иләһә иллә-Ллаһ» куәлігінің	Оның мағынасы: Аллаһтан басқа құлшылыққа лайықты

Сұрақ:	Жауап:
мағынасы не? «Мухаммад – Аллаһтың құлы әрі елшісі» деген куәліктің мағынасы не?	шынайы құдай жоқ. Оның мағынасы: ол - оған құлшылық етуге болмайтын Аллаһтың құлы әрі оны өтірікке шығаруға болмайтын Аллаһтың Елшісі.
	Әрі осы куәлікті берген адамға Оның хабарлаған нәрселерін шындық деп растау, оның әмірлеріне бағыну, ол тыйым салған және қайтарған нәрселерден тыйылу және оның Сүннетіне ілесіп оны ұстану міндетті болады.
Мен бұны жақсы түсіндім, енді не істеуім керек?	Менің ізімнен: «Әшһаду ән лә иләһа иллә-Ллаһ уа әшһаду әнна Мухаммадан ғабдуһу уа расулюһ (Аллаһтан басқа құлшылыққа лайықты шынайы құдай жоқ деп куәлік беремін әрі Мухаммад – Оның құлы әрі

Сұрақ:	Жауап:
Енді мен мұсылман болдым ба?	елшісі деп куәлік беремін)», - деп қайталап айтыңыз. Иә, Аллаһқа бүкіл мақтау, бұл Аллаһтың сізге деген ұлы мейірімінен.
Енді маған мұсылман ретінде нені өсиет етесіз?	Аллаһтан Ол сізді Өзінің хақ дінінде бекем етуін дұға етіп сұрауыңды және өзіңе осыда көмектесетін салиқалы жолдас таңдауыңызды, Исламды білім алу арқылы оқып үйренуіңізді өсиет етемін.
Ең жақсы дұға қандай?	«(Уа Аллаһ) бізді тура жолыңмен жүргізе гөр» («Иһдина-с-сыротәл-мустақийм») («әл-Фатиха» сүресі).
Ең оңай зікір қандай?	Ең оңай зікір «Аллаһтың атымен» («Бисми-Лләһ»): ол мешітке, үйге кіргенде және олардан шыққанда, Құран

Сұрақ:	Жауап:
	оқуға кіріскенде, әжетханаға кіруден, киімді шешуден, дәрет алудан, тамақ жеуден және сусын ішуден бұрын және басқа да орынды жағдайларда айтылады.
Менің Исламға кіруімнен бұрын жасаған күнәларымның үкімі қандай?	Ислам одан бұрын жасалған күнәлардың барлығын өшіреді, тек егер олар басқа пенделердің құқықтарына қатысты болмаса ғана, өйткені оларды өтеу және құқық иелерінің құқықтарын қайтару міндетті болып табылады.
Мен Ислам куәлігін айтқан соң не істеуім керек?	Ғұсыл алуыңыз (толық шомылуыңыз) керек.
Мен не үшін ғұсыл алуым керек?	Біріншіден, мұсылман адам: «Не үшін?» - деп айтпайды, алайда ол: «Естідік әрі

Сұрақ:	Жауап:
	бойсұндық» («Нур» сүресі, 51), - дейді. Екіншіден, сіздің жаныңыздың тазарғаны сияқты, тәніңізде де тазаруы үшін ғұсыл алуыңыз керек.
Жақсы, ендеше қалай ғұсыл алуым керек?	Жүрегіңмен ғұсыл алуға ниет етесіз де: «Бисмилләһ», - деп айтып, бүкіл денеңізді сумен жуасыз (әрі ауыз бен мұрынды да шаю керек).
Ғұсыл алған соң не істеу керек?	Егер намаздың уақыты кірсе, онда Аллаһтың қалауымен намаз оқисыз.
Намаз оқу маған қиын болмай ма, өйткені онда мен білмейтін әрі түсінбейтін сөздер мен іс-әрекеттер көп	Ислам – бұл ауырлық діні емес, керісінше, ол – жеңілдік діні, Аллаһқа бүкіл мақтау әрі игіліктер тек Одан ғана.

Сұрақ:	Жауап:
ғой?	
Намазды қалай оқу керек?	Сіз намазды маған ілесіп оқысаңыз болады, немесе намазды үйрететін таспаны қарауыңыз керек. Сіз осы жолдаудың соңында келтірілетін сілтемелер арқылы «Сунна» колледжінің сайты мен арналарында әртүрлі тілдерде дайындалған осындай таспаларды көре аласыз.
Намаздан кейін не істеу керек?	Сіз Исламның бес рүкіні мен иманның алты тірегін оқып үйренуіңіз керек, әрі исламыңыз бен иманыңыз дұрыс болуы үшін, әрі қарай осылай жалғастыра бересіз.
Исламды оқып үйренуім үшін маған қандай	Сауд Арабиясындағы үлкен ғұламалардың және Исламға шақырумен айналысатын

Сұрақ:	Жауап:
сайттарды насихат етесіз?	ұйымдардың сайттарын насихат етемін.
Мұсылман емес жақындарыммен қалай қарым- қатынас жасауым керек?	Сіз олармен Пайғамбарымыз ﷺ мұсылман еместермен қарым-қатынас жасағанындай, оларды тіліңізбен, мінез- құлқыңызбен және қарым- қатынасыңызбен Исламға шақыратындай етіп қарым- қатынас жасаңыз.
Бізде Исламды қабылдағысы келетін кісілер бар, бірақ олар өз отбасыларына мұны хабарлағысы келмейді, олар не істеулері керек?	Исламды қабылдайтын адам бұл туралы әлдебіреуге хабарлауға міндетті емес, өйткені бұл оны мен Аллаһтың арасындағы іс.
Исламдағы ең жақсы кітап	Ең жақсы кітап – бұл Қасиетті Құран, өйткені ол Аллаһ

Сұрақ:	Жауап:
қандай?	Тағаланың Сөздері.
Құрандағы ең ұлы сүре қандай?	Құрандағы ең ұлы сүре – «әл-Фатиха» сүресі, сондықтан да біз оны намаздың әрбір ракағатында оқимыз.
Құрандағы ең ұлы аят қандай?	Құрандағы ең ұлы аят – ол «Аят әл-Курси».
Құранды қалайша оқи алатын боламын?	Құранды оқып үйрену арқылы және оны әл-Хузайфи және әл-Хусори сынды немесе басқа шейхтардың оқуын тыңдау арқылы.
Құранды қалайша түсіне аламын?	Сіз оны атақты ғалымдардың тәпсір кітаптарын оқу арқылы түсіне аласыз.
Құранның тәпсірлерін қайдан таба аламын?	Мен сізге Мәдина қаласындағы Құран басып шығару орталығынан іздеуді ұсынамын.
Маған Құраннан	Мен сізге Пайғамбарымыздың

Сұрақ:	Жауап:
кейін не оқуды насихат етесіз?	صلی اللہ علیہ وسلم сенімді хадистерін оқуды насихат етемін.
Хадистер бойынша ең жақсы кітап қандай?	Хадистер жинақталған ең жақсы және ең дұрыс кітап - бұл имам әл-Бухаридің «Сахих әл-Бухари» хадистер жинағы. Мұсылман үмметі бұл туралы бір ауызды келісімде әрі үмметтің ұлы ғалымдары да оған разы болған. Мен сізге осы жолдаудың соңында келтірілген осы кітапты жүктеп алу сілтемелерін қарап шығуды насихат етемін.
Пайғамбарымыз صلی اللہ علیہ وسلم Сүннеттіңдегі ең маңызды хадис қандай?	Ең маңызды хадис – бұл онда Ислам, Иман және Ихсан туралы баяндалатын Жәбірейілдің хадисі.

Сұрақ:	Жауап:
Мен Исламды оқып үйренуге шамам келмейді деп қорқамын?	Қорықпаңыз, керісінше, Аллаһқа тәуекел етіңіз, сонда Аллаһ сізге ұмтылысыңызда көмектеседі. Өйткені дін жеңіл, Аллаһ сізді Өзі жақсы көретін әрі разы болатын істерде жетістікке жеткізсін. Әрі сіз біздің «Сунна» колледжімізде онлайн әрі тегін оқи аласын, бұл үшін жолдауымыздың соңындағы сілтеме бойынша кірсеңіз болады. Әрі сөзіміздің соңында сізге Пайғамбарымыздың ﷺ мына сөздерін өсиет етеміз: <i>«Өзіңе пайда келтіретін нәрсеге ұмтыл, Аллаһтан көмек сұра әрі әлсіздік танытпа».</i>

«Сунна» колледжі арналарының сілтемелері:

«Телеграмм»
сілтемесі

«Фейсбук» сілтемесі

«Сунна» колледжінің
сайты

«Уатсап» сілтемесі

«Твиттер» сілтемесі

«Инстаграмм»
сілтемесі

Кітаптарды жүктеу
сілтемесі

«Ютуб» сілтемесі

3 Бірқұдайшылықтың түрлері

Аллаһ Тағаланы Оған ғана тән болған раббылығында, құлшылыққа лайықты жағыз құдайлығында және Есімдері мен сипаттарында жалғыз ету.

Оның үш түрі бар

Таухид әл-асма уа-с-сыфат

Ол Аллаһ Тағаланы Ол өзін-өзі Құранда немесе Елшісінің тілімен атаған құдайлық Есімдері мен сипаттарында жалғыз ету. Әрі бұл Ол Өзіне қатысты бекіткен нәрселерді бекіту және теріске шығарған нәрселерді теріске шығару арқылы оларды бұрмалаусыз, теріске шығарусыз, кейіп берусіз және ұқсатусыз іске асырылады.

Таухид әл-улюһия

Ол Аллаһ Тағаланы құлшылықта немесе пенделердің іс-амалдарында жалғыз ету.

Таухид әр-рубубия

Ол Аллаһ Тағаланы Оның істерінде жалғыз ету немесе Оны Жаратушы, Патша (Ие) және Басқарушы ретінде жалғыз ету.

Діннің үш дәрежесі

Ихсан

Аллаһ Тағалаға оны көріп тұрғанындай әрі егер сен Оны көре алмасаң да, Ол сені көріп тұрғанын біліп құлшылық етуің

Бір тірек әрі оның құрамында екі дәреже:

1-Аллаһты көріп тұрғандай құлшылық ету;
2- Аллаһтың бақылауын сезініп, сен Оны көрмесең де, Ол сені көріп тұр деп құлшылық ету.

Иман

Ол тілмен айту, жүрекпен сену және дене мүшелерімен амал ету, ол көбееді және азаяды.

Иманның тіректері: 6

1-Аллаһқа иман;
2-Періштелерге иман;
3-Кітаптарға иман;
4-Елшілерге иман;
5-Ақыретке иман;
6-Тағдырға, оның жақсылығы және жамандығымен иман.

Ислам

Ол Аллаһ Тағалаға бірқұдайшылық арқылы бойсұну, Оған мойынсыну арқылы бағыну және көпқұдайшылық пен көпқұдайшылдарға қатыссыз болу.

Исламның тіректері: 5

1- Екі куәлік;
2- Намаз орындау;
3- Зекет беру;
4- Рамазанда ораза ұстау;
5- Жолына шамасы жететін адамның Қағбаға қажылық жасауы.

4 Тыйым салынған нәрселердің түрлері:

Кіші күнәлар

Үлкен күнәлардан өзгелер. Үлкен күнәлар Аллаһтан кешірім сұраумен өшіріледі, әрі кіші күнәлар үнемі жасалумен үлкен күнәларға айналады. Пайғамбарымыз ﷺ: «Кіші күнәлардан аулақ болыңдар, өйткені олар жинала беріп адамды опат етеді», - деген.

Үлкен күнәлар

Ізінен арнайы жаза қарастырылған сиқыр, ата-анаға құрметсіздік, өсімқорлық, зина, еркекқұмарлық, өтірік айту, мас ететін заттарды ішіп-шегу, ұрлық, ғайбат, Аллаһ өлтіруін харам еткен жанды қақысыз өлтіру, жетімнің мал-мүлкін жеу сияқты істер.

Кіші ширк

(Діннен шығармайды, бірақ үлкен күнәлардан да ауыр болады.) Мысалы, «Аллаһ және сен қаладың» деп айту, Аллаһтан басқамен ант ету; кіші рия; ширкті тұмарлар; ырымдар; әлдебір нәрседен қорғауға себеп болады немесе көзді қайтарады деген сеніммен жіп, білезік, моншақтар т.с.с. тағу.

Үлкен ширк

(Діннен шығарады, әрі адам осыда өлсе, кешірілмейді.) Аллаһқа теңдес жасап, оған Аллаһқа дұға ететіндей дұға ету, немесе Аллаһтан қорқатындай қорқу, немесе Аллаһты жақсы көретіндей жақсы көру, немесе оған ғибадаттың әлдебір түрін арнау.

دلائل النبوة اللغة الكازاخية

**(Пайғамбарлықтың дәлелдері)
және (пайғамбарлықтың белгілері)**

القرآن الكريم Қасиетті Құран

Яхия ибн Аксам былай баяндаған: «Маъмун атты халифаның пікірталастарға арналған мәжілістері болатын, әрі бірде соған әдемі киінген, көркем жүзді, хош иіс сеуіп алған бір яһуди келді. Кейін ол сөйлей бастады, әрі оның сөздері өте керемет болды.

Мәжіліс аяқталған соң Маъмун оны өзіне шақыртып алды да: «Сен исраилдіксің ба (яғни яһудисың ба)?» - деп сұрады. Ол: «Иә», - деп жауап берді. Сонда Маъмун оған: «Исламды қабылда, әрі сонда мен саған игілік жасайын және сыйға бөлейін», - деді де, оған, егер ол Исламды қабылдаса, көптеген игіліктер уәде етті. Бірақ яһуди: «Жоқ, мен өз дінім мен ата-бабаларымның дінін таңдаймын», - деді. Кейін ол кетті.

Бір жыл өткен соң, әлгі бұрыңғы яһуди болған кісі (мәжілістердің біріне) енді мұсылман болған күйінде келді де, фикһ пен хадис ілімдері туралы сөйлей бастады, әрі оның сөздері керемет болды. Мәжіліс біткен соң оны Маъмун шақырып алып: «Біздің өткендегі қонағымыз сен емес пе едің?» - деді. Ол: «Иә», - деп жауап берді. Маъмун: «Сен Исламды қабылдауыңның себебі не болды?» - деп сұрады. Бұрыңғы яһуди болған кісі: «Мен сол күні мәжілістен қайтқан соң осы діндердің барлығын тексеріп көргім келді, әрі мен оқуды және жазуды білемін. Сөйтіп мен Інжілді алдым да, оны үш нұсқа етіп көшірдім. Әрі мен оған әлдебір нәрселерді қостым және одан әлдебір нәрселерді алып тастадым да, сосын оны шіркеуге қойдым. Сол нұсқаларды оқып тексеруге ешкім талпынған да жоқ, әрі олар менен сатып алынды.

Содан кейін мен Тауратты алдым да, оны үш нұсқа етіп көшірдім. Әрі мен оған әлдебір нәрселерді қостым және одан әлдебір нәрселерді алып тастадым да, кейін оны синагогаға (яһудилердің ғибадатханасына) қойдым. Оларды оқып тексеруге ешкім талпынған да жоқ, әрі олар менен сатып алынды. Кейін мен Құранмен де дәл осыны жасадым да, көшірген нұсқамды (қолжазбаларды) көшіріп жазушыларға бердім. Сонда олар: «Біз оларды тексермей, қабылдамаймыз», - деді. Сөйтіп олар ондағы қателіктер мен қоспаларды және алып тасталған жерлерді көріп қойды да, бұл нұсқаларды өртеп жіберді, ал менің өзімді өлтіре жаздады. Сонда мен бұл Кітапты Аллаһ сақтап қойғанын түсіндім. Міне, менің Исламды қабылдауымның себебі де осы болды», - деді».

Дәрет алудың сипаттамасы

Дәретке жүрепкен ниет етеді. Сосын: «БисмиЛләһ», - деп айтып, екі қолын білезікке дейін жуады.

1

Сосын оң уысымен суды алып, ауызын шаяды. Яғни ауызындағы суды ары-бері жүргізіп, ауызын шайып, сосын шығарып тастайды. Сосын мұрынға су алып, оны таңаумен бірге шаяды. Яғни суды мұрнынан сіңбіріп тастайды. Суды мұрнынан сіңбіргенде, сол қолының сұқ саусағы мен бас бармағын пайдаланады.

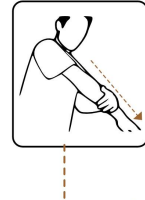
2

Сосын бетін ұзынынан бастың шаш басталатын жерінен бастап жақтары мен иегіне дейін, ал енінен екі құлақтың арасын қамтитын көлемде жуады.

3

Сосын екі қолын саусақтардың ұшынан бастап шынтақтарымен қоса жуады. Алдымен оң қолынан бастайды, сосын сол қолын жуады.

4

Сосын басының түгел барлығына масих тартады. Яғни екі қолымен бастың маңдай жағынан желкеге дейін, сосын тура дәл солай кері, яғни маңдайға қарай тартады.

5

Сосын екі сұқ саусағымен құлақтарының ішкі жағын, ал екі бас бармағымен құлақтарының артқы жағын сүртеді.

6

Сосын екі аяғын тобықтарын қоса жуады.

7

- Шариғатта көрсетілгеннен артық мөлшердегі істердің үкімі : Дәрет алуды шариғатта көрсетілгеннен артық мөлшерде істеуге, мысалы, мүшелерді үш реттен артық жууға, немесе қолды шынтақтан жоғары жууға, немесе аяқты тобықтан жоғары балтырға дейін жууға, немесе мойынға масих тартуға болмайды.

8

- Және дәрет алып болғаннан кейін мына дұғаны айту :

«أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ : اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ التَّوَّابِينَ واجْعَلْنِي مِنَ الْمُتَطَهِّرِينَ»
Әшһаду ән лә иләһа иллә-Ллаһу уа әшһаду әннә Мухамман ғабдуһу уа расулуһ,
Аллаһумма-жғәлһни мина-т-таууабина уәжғәлһни минә-л-мутатаһһирийн

9

- Дәретті бұзатын нәрселерге келесілер жатады :

- 1- Екі шығу орнынан зәр-несеп, қи және жел сияқты әлдебір нәрселердің шығуы.
- 2- Ұйқы немесе естен тану себебінен естің кетуі.
- 3- Түйенің етін жеу.

10

Таяммумның сипаттамасы

Таяммум - ол дәрет алынатын дене мүшелерін немесе олардың әлдебіреуін жуу судың жоқтығының немесе сумен жуу зиян тигізуі себебінен мүмкін болмаған жағдайларда сумен дәрет алудың орнына топырақпен тазалануды пайдалану.

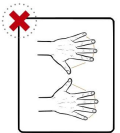
1

Таяммумға ниет жүрепкен жасалады. Содан кейін адам: «Бисми-Лләһ», - деп айтып, екі алақанымен жердің бетіне бір рет соғады да, сосын екі алақанымен бетін және екі алақанының сыртқы жағын сүртеді.

2

Әрі екі алақанды топыраққа ұру кезінде саусақтардың арасын ашып ұстау шариғатта бекітілмеген. Тура сол сияқты, екі алақанын сүрткенде саусақтардың араларын сүрту де шариғатта бекітілмеген.

3

Уәжіп (міндетті) болған ғұсылдың сипаттамасы

Ғұсылға адам жүрегімен ниет етеді. Сосын: «Бисми-Лләһ», - деп іштен айтады. Сосын дененің барлық жеріне, жұқа шаш пен қалың шаштың түбіне дейін суды жеткізіп жуады, әрі сонымен қатар ауызбен мұрынды да шаяды.

1

- Ғұсыл алуды парыз ететін нәрселер :

- 1- Жүніп болу, әрі ол мәнидің шығуымен, әрі ол жыныстық қатынасқа түсумен де, түсусіз де болуы мүмкін, немесе екі жыныстық мүшенің бір біріне тиюі арқылы орын алады.
- 2- Етеккірдің немесе босанғаннан кейінгі қанның шығуы;
- 3- Шаһидтен басқа адамның өлімі;
- 4- Кәпірдің Исламды қабылдауы.

2

Дайындаған : доктор Хайсам Сархан, Пайғамбар мешітінің бұрыңғы ұстазы және Пунна институтының жетекшісі, mahadusunnah.com

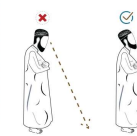

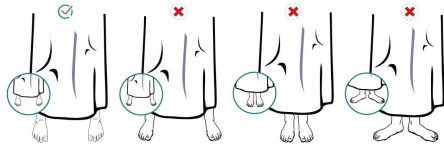
Имамға және жеке өзі намаз оқитын адамға өзінің алдына бөгет «сутра» қоюы сүннет болады. Имамның сутрасы оның артынан ұйып намаз оқытындар үшін де сутра болып табылады.

Намаз барысында адамның назары сәжде жасайтын орынға бағытталған болуы керек, әрі намаз оқып тұрған адам көзін басқа жаққа қаратпауы керек.

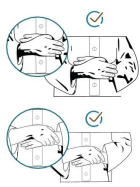
Ол табандарын екі иығының деңгейінде, оның иығының шеттері табанының сыртқы жақтарымен бір деңгейде болып тұратындай етіп қоюы керек.

Ол намаздың барлық шарттарын орындап болған соң, екі алақанын құлағының сырғалықтарына дейін немесе иықтарына дейін көтеріп: «الله أكبر» «Аллаһу акбар», - деп тәкір айтуы керек, әрі осы орайда оның алақандарының ішкі жағы саусақтарының арасы жабық күйде қыбла жаққа қарауы қажет.

Кейін ол оң алақанының ішкі жағын сол алақанының сыртқы жағына, немесе сол қолының білезік шынтағына, немесе білегіне қойып кеудесіне орнатады.

Кейін оған «әл-истиғфах» дұғасын оқу мустахаб болады, әрі бұл тек бірінші ракағатта ғана жасалады.

«Истиғфах» дұғасының хадистерде келтірілген әртүрлі үлгілерін оқу абзал болып табылады, Мысалы, ол:

(«Субханәкә, Аллаһумма, уә бихамдикә, уә табаракә-смука уә тәғәлә жәддука уә ла иләһә ғайрук»), - деп айтады.

Кейін ол Сүннетте келтірілетін төмендегідей сөздермен мағыналас дұғамен Аллаһқа шайтаннан пана сұрап жалбарынады:

(«Әғзу би-Лләһи мин әш-шайтани-р-ражим»).

Кейін ол: («Бисми-Лләһи-р-рахмани-р-рахим», - деп, ізінен «әл-Фатиха» сүресін оқиды:

(«Әлхамду ли-Лләһи Раббиль-ғааләмин, әр-Рахмани-р-Рахим, Мәәлики яуми-д-дин. Ийякә нәғбуду уә ийякә нәстағин, иһдина-с-Сыротәл-мустақим, сыротәл-ләзинә әнғамта ғәләйһим, ғәйрил-мәғдууби ғәләйһим уә-лә-д-доолиин»).

Кейін ол өзі білетін аяттарды оқиды, бірақ сүрелердің басында «әғзуз» дұғасын оқымайды, тек «бисмилләһи-р-рахмани-р-Рахим»-ді оқиды.

Кейін ол намазға кіргендегідей екі қолын көтеріп: («Аллаһу акбар»), - деп айтады да, әрі сол мезетте руқуғ жасауға көшеді. Руқуғта тұрған кезінде ол екі алақандарын тізелерінің үстіне қойып оларды ұстайды, бірақ шынтақтарын бүкпейді әрі басын желкесінің деңгейінде ұстай: («Субхана Раббиял-Ғазым»), - деп ең аз дегенде бір рет айтады. Руқуғта Сүннетте келген тасбихтың басқа да түрлерін айту мустахаб (абзал) болады.

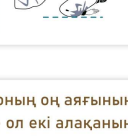

Кейін ол: «Сәмиғә-Ллаһу лимән хамидаһ»- деп, руқуғтан бас көтеріп, бойын түзейді әрі осыны істеумен бір мезетте екі алақанын құлақ сырғалықтарының немесе иығының деңгейіне дейін көтереді.

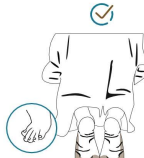
Кейін ол бойын тік түзеп тұрып: («Раббана, уә ләкәл-хамд»), - деп айтады. Сүннетте осы тұрыста айтылу үшін келтірілетін басқа да сөздерді айту мустахаб болады.

Кейін ол екі қолын көтермей: («Аллаһу акбар»), - деп айтып, сәждеге иіледі. Сәжде дененің жеті мүшесіне жасалады, олар: маңдай, мұрын, қос алақан, қос тізе әрі қос табан.

Сәжде жасап жатқан кезде екі білек денеге, қарын екі санға, екі сан жіліншікке жабыспайтындай, сондай-ақ екі білек жерге төселмейтіндей етіп тұру керек.

Сәжде жасап жатқан кезде ол: («Субхана Раббиял-Ғәлә»), - деп ең кемінде бір рет міндетті түрде айтады. Сүннетте сәждеде айту үшін келтірілетін басқа да сөздерді айту құпталатын іс болып табылады.

Кейін ол: («Аллаһу акбар»), - деп, сол аяғын астына жайып, соның үстіне отырады. Әрі осы орайда оның оң аяғының табаны жерге тік тұрғызылып, оның саусақтары Қыбла жаққа бағытталған күйінде қойылады. Осы мезетте ол екі алақанын саусақтары тізесінің жақын болатындай етіп екі санының үстіне қойып: («Рабби-ғфир ли, Рабби-ғфир-ли»), - деп айтады.

Ол үш ракағатты және төрт ракағатты намаздардың соңғы отырысындағы ташаһһудтарынан бөлек намаздың барлық отырыстарында осылайша үлгімен отырады. Ал соларда ол «тауарруқ» деп аталатын, оның сол жіліншігі жерге жайылған, ал екі аяғы да астынан оң жаққа шығарылатын әрі осы орайда сол аяғы оң аяғының саны мен жіліншігінің астынан өткізілетін және оның оң аяғының табаны жерге тік тұрғызылып, саусақтары Қыбла жаққа бағытталған үлгіде отырады.

Кейін ол: («Аллаһу акбар»), - деп, дәл бірінші сәждедің үлгісімен екінші сәжде жасайды. Кейін ол: («Аллаһу акбар»), - деп, екінші ракағатқа тұрады да, онда бірінші ракағатта істеген нәрселерін істейді, тек «такбират әл-ихрам» мен «әл-истиғфах» дұғасын жасамайды, өйткені олар тек бірінші ракағатта ғана оқылады.

Екінші ракағатты орындап болған соң ол ташаһһудты айту үшін отырады.

Ташаһһудта ол оң қолының барлық саусақтарын жұдырыққа жұмып, сұқ саусағын қыбла жаққа бағыттап, көзін соған қаратып отырады.

Сұқ саусағымен нұсқау кезінде, ол бас және орта бармақтарын бір біріне шеңбер етіп қосады, әрі сұқ саусағын қозғалтып, ол арқылы Аллаһқа дұға жасайды.

Кейін ол ташаһһуд пен салауатты оқиды: («Әт-тахийяту ли-Лләһи уә-с-соләуәту уә-т-тойибату. Әс-сәләму ғәләй-ка әйюһә-н-нәбийю, уә рахмату-Лләһи уә баракатуһу. Әс-сәләму ғәләй-на уә ғәлә ғибади-Лләһи-с-солихийн. Әшһаду әллә иләһә иллә-Ллаһу уә әшһаду әннә Мухаммадан ғабду-һу уә расулю-һу»).

(«Аллаһумма, солли ғәлә Мухаммадин, уә ғәлә әли Мухаммадин, кәма солләйта ғәлә Ибраһима, уә ғәлә әли Ибраһима, иннә-кә хамидун мәжид! Аллаһумма бәрик ғәлә Мухаммадин, уә ғәлә әли Мухаммадин, кәма баракта ғәлә Ибраһима, уә ғәлә әли Ибраһима, иннә-кә хамидун мәжид!»)

Кейін ол Аллаһтан төрт нәрсенің кесірінен пана-қорғау сұрайды:

(«Аллаһумма, инни әғзуу бика мин ғәзаби-ль-жәһаннам, уә мин ғәзаби-ль-қабр, уә мин фитнати махья уә мамати, уә мин шарри фитнати масихи-д-дәжжәл»).

Кейін ол Аллаһқа кез-келген дұғамен жалбарынады, бірақ Құранда немесе сенімді Сүннетте келген дұғаларды және соларға қоса:

(«Аллаһумма, әғинни ғәлә зикрикә уә шукрикә уә хусни ғибадатик»), - деген дұғаны айтқаны жақсырақ болады.

Кейін ол басын оң жаққа бұрып: («Әс-сәләму ғәләйкум уә рахматуллаһ»), - деп, сосын сол жаққа да: («Әс-сәләму ғәләйкум уә рахматуллаһ»), - деп сәлем беріп намазын аяқтайды. Әрі осы орайда ол сәлем беріп жатқанда иықтарын бір қалыпта ұстайды әрі басын жоғарыға да төменге де имейді.

Дайындаған: доктор Хайсам Сархан, Пайғамбар Мешітінің бұрыңғы ұстазы және «Сүннет

Институтының» жетекшісі, mahadusunnah.com

ПІТІР САДАҚАСЫНЫҢ ҮКІМІ

Пайғамбар мешіті жанындағы әл-Харам институтының бұрынғы профессоры,
Хайсам ибн Мухаммад Сарханның «Фатх әл-муғин фи тақриб минхаж әс-саликин»
кітабынан үзінді

Мына адамдар үшін міндетті:		Мыналар үшін де берілуі абзал:
Мұсылман күйінде рамазан айының соңғы күні күннің батқанын көрген әр ересекке және балаға, ер мен әйелге және еркін мен құлға міндетті.	(Ол) адамның өзі мен отбасының азық-түлігінен және барлық негізгі қажеттіліктерден артық қалған азық-түліктен 1 сағ көлемінде беріледі.	Ана құрсағындағы бала үшін.
Пітір садақасының бекітілімінің даналығы		
Ораза ұстаған адамның бос сөздер мен өсектерден тазалануы	Мұқтаждар мен кедейлерді мерекеде сұрау қажеттілігінен азат ету	
Пітір зекетін төлеу уақыты		
<u>Рұқсат етілген уақыт:</u> мерекеден бір немесе екі күн бұрын.	<u>Абзал уақыт:</u> Айт күнінің таңы атқан соң мерекелік намаз оқылудан бұрын.	<u>Тыйым салынған уақыт:</u> мерекелік намаздан кейін.
Пітір садақасы ретінде не нәрселер қабыл алынады:		
Адамдардың қолданысындағы азық-түлік түрлерінен 1 сағ тағам. Жақсы бидайдың 1 сағы 2 килограмм 40 граммға тең. Әрі басқа азық-түлік түрлері де осылайша есептеледі.		Ақшамен берілмейді (есептелмейді).
Ең көп таралған тағамдардың салмағына қарай пітір ретінде берілетін зекет мөлшері:		
Ұн – 1400 г.	Ақ ұн – 2000г.	Күріш – 2300г.
Бидай дәні – 2040г.	Жасымық – 2100г.	Асбұршақ – 2000г.
Үрмебұршақ – 2060г.	Құрма – 1800г.	Миіз – 1640г.
Зекеттің алушылары мен көлеміне қарай түрлері:		
1. Берілетін азық-түлік белгілі болған, бірақ оны алушы және беруші адамдар нұсқалмаған зекет. Мысалы: пітір зекеті.	2. Зекетті алушы адамдар мен берілетін өнім белгілі болған зекет, мысалы, тигізілген зиянды өтеу: <i>«Алты кедейді, олардың әрбіріне жарты сағ азық-түлік беріп тамақтандыр».</i>	3. Зекетті алушы адам белгілі, алайда берілетін өнім белгілі болмаған зекет. Мысалы, антты бұзудың өтемі ретінде берілетін зекет.

Зекет екі түрге бөлінеді

1. Өз еркімен берілетін садақа: Адам тек ғибадат мақсатымен жұмсайтын кез келген мал-мүлік.

2. Міндетті:

Ол екі түрлі болады:

Пітір садақасы:

Бұл ораза айтында берілетін садақа. Ол әр ересек және бала, ер және әйел, құл және еркін мұсылман үшін парыз.

Мал-мүліктен берілетін зекет:

Бұл белгілігі санаттағы адамдарға немесе белгіленген бағытта белгілі мал-мүліктен шариғат бекіткен міндетті бөлікті төлеу (беру) арқылы Аллаһ Тағалаға құлшылық ету. Бұл исламның үшінші тірегі, әрі оның төрт түрі бар:

Сондай-ақ солардың орнына жүретін ақша және сол сияқты нәрселерден берілетін зекет. Алтынның зекет шығару міндетті болатын мөлшері (нисабы) – 20 мисқаль (85 г), ал күмістің нисабы – 200 дирхам (595 г.)

Алтын мен күмістен:

4

Саудадағы тауарлардан:

Сатып алуға және сатуға арналған кез келген тауар.

Жиналған дәнді дақылдар мен жемістерден берілетін зекет.

3

Егіннен:

Рұқсат етілген жайылымда жылдың басым бөлігінде немесе жыл бойы жайылып бағылатын малдан берілетін зекет. Олар: түйелер, сиырлар және қойлар.

2

Мал-жануардан:

Зекет берілетін адамдар:

Бұл өздеріне қажет нәрселердің көпшілігіне немесе жартысына ие адамдар. Бір жылда адамға 12000 қажет деп есептесек, 6000-нан аз мал-мүлкі бар адам мұқтаж, ал 6000-ға немесе одан да көп, бірақ 12000-нан аз мал-мүлікке ие адам кедей болып табылады. Зекет 1 жылға төленетіндіктен, бұл санаттағы адамдарды жыл бойына жететіндей мөлшерде қамтамасыз ету қажет.

Кедейлер 2

Бұл мұқтаждық қысқан, ешнәрсесі жоқ немесе қажетті нәрселерінен әлдебір бөлігі ғана бар адамдар.

Мұқтаж адамдар 1

Бұл зекетті жинайтын және сақтайтын, және оларға оны бөлу бұйырылған адамдар, олардың жұмысын әмірші бақылауға алады. Бұл адамдардың мұқтаж немесе кедей болулары міндетті емес. Оларға зекет бай болса да беріледі.

Зекетпен байланысты 3 адамдар

Оларға зекет олардың Исламды қабылдауы үмітімен; не олардың зұлымдықтарынан сақтану үмітімен; немесе имандарын күшейту үмітімен беріледі.

Жүректерін қаратуды қалағандар. 4

Бұған сарбаздар, сондай-ақ оларға керек қарулар мен басқа да нәрселер жатады.

Аллаһтың жолында жұмсау үшін. **7**

Оларға келесілер жатады:
1. Мукатаб – өзін өзі қожайынынан сатып алған мұсылман құл.
2. Мұсылман құлды азат ету.
3. Тұтқынға түскен мұсылман.

Құлды сатып алып, азат ету үшін. 5

Сапарда кезінде мал-мүліктерінен айырылып қалған және қаражаттары біткен адамдар. Ондай адамдарға еліне қайтуларына жететін мөлшерде зекет беріледі.

Сапарда қалып қойғандар. **8**

Ө. Екі адамды өзара татуластыру үшін қарыз алғандар.
А. Өздерінің қажеттіліктері үшін қарыз алғандар.

Қарызды (борышты) 6 адамдар.

Оразаның екі түрі бар:

1. Уәжіп: Рамазандағы, өтем және нәзір оразалары.

2. Нәпіл: осылардан басқалары.

Оразаның анықтамасы:

Ораза – бұл таңсәріден күн батқанға дейін жеп ішуден және оразаны бұзатын басқа да нәрселерден тыйылу арқылы Аллаһқа құлшылық ету.

Оразаның екі тірегі бар

2

Оны бұзатын барлық нәрседен тыйылу.

Ораза ұстаған адамға рұқсат етілген кейбір амалдар:

- Қажетті жағдайда тағамның дәмін көру.
- Түкірікті жұту.
- Шомылу.
- Мисуак қолдану.
- Хош иістерді жағу.
- Серігу үшін ауызды шаю.

Ниет

1

Нәпіл оразаның ниеті:

Егер адам таңсәріден ештеңе жемесе, онда ол ораза ұстауға кез келген уақытта ниет етуіне болады, алайда ораза үшін сауап оған ниет еткен уақыттан жазылады.

Парыз оразаның ниеті:

Міндетті түрде түнде, яғни таңсәріден бұрын бастау алуы керек. Рамазан айы басталғандағы осы айда толық ораза ұстау ниетінің болуы да жеткілікті болады. Ниеттің орны – жүрек, ал оны тілмен айту – бидғат.

1-Әдейі жеп ішу. Егер де бұл ұмытшақтықтан орын алған болса, онда ораза жарамды болады.

2-Жыныстық қатынас. Егер бұл рамазан айының күндізгі, ораза парыз кезде орын алса, онда қатал өтеуді орындау керек. 3. Шәуетті ағызу.

4-Ішіп жеудің мағынасындағы нәрселер, мысалы, нәрлі дәрілерді (глюкоза) егу. 5-Қан алдыру (хижама). 6-Қасақана құсу.

7-Етеккір немесе босанған кейін жатырдан келетін қан.

Оразаны бұзатын амалдар:

Адамға ораза парыз болуының шарттары:

1. Ислам.

2. Ақылдың сау болуы.

3. Кәмілет жасы. Ал кәмілетке жетпеген балалар ораза ұстауға қызықтырылады, әрі олардың қамқоршылары оларға бұны бұйыра алады.

4. Тұрғылықты мекенде болу. Сапардағы адам ораза ұстауға міндетті емес, алайда бұл оған ауыр болмаса, оның ораза ұстағаны жақсырақ. Өйткені Пайғамбар ﷺ осылай жасаған, әрі адамның өз мойнындағы жауапкершіліктен ертерек құтылуына да жақсырақ, әрі кәмілет жасына жеткен адам үшін жеңіл, және ол рамазан айындағы оразаның құндылығына ие бола алады.

5. Денсаулық.

6. Етеккірден немесе босанғаннан кейінгі тазару қанынан таза болу.

Ораза ұстаған адамға тыйым салынған амалдар:

1. Қақырықты жұту, бірақ бұл оразаны бұзбайды.
2. Оразаның бұзылуына әкелетіндей сүйісу.
3. Айтылуы тыйым салынған кез келген сөздер.
4. Надандық: яғни әдепсіздік.
5. Екі күн оразаны ауыз ашарсыз қатарынан қосып ұстау.

Ораза уақытындағы құпталмайтын амалдар:

1. Ауыз бен мұрынды терең шаю.
2. Тағамның дәмін қажеттіліксіз тату.

Қажылық рәсімдері

Қазақ тілі القازاقية

هَيْثم سرحان

Келу тауафы

2

Қара Тастан қара тасқа дейін 7 айналым

Жасыл шамшырақтармен белгіленген жерді жүгіріп өту керек (ерлер)

Сафа мен Маруа араларында жүгіру (сағы)

3

Минада түнеу

Сонда 8-ші күні зухр мен асрды, мағриб пен ишаны ал 9-күні таң намазын оқу

Тоғызыншы түн

Арафатта тұру

5

9-шы күннің зухрынан басталып, 10-шы күннің таңына дейін Сонда зухр мен асрды зухр намазының уақытында біріктіріп оқиды

Тоғызыншы күн

Муздалифада түнеу

6

Сонда 9-шы күннің мағрибы мен ишасын қосып әрі қысқартып және 10-шы күннің таң намазын оқиды

Оныншы түн

Жәмрат әл-Ғақабаға 7 тас лақтыру

7

Жамараттарға тас лақтыру және Минада түнеу

Оныншы күн

Кіші Жамаратқа содан соң Ортаншысына кейін Үлкеніне күн тас төбеден ауғаннан (зухрдан) кейін тастар лақтыру

8

Қиран және таматтуғ қажылығын өтеушілердің құрбан шалуы

Оныншы күн

Әл-Ифада тауафы

10

Оныншы күн

Таматтуғ қажылығын жасаушылардың немесе Келу тауафынан кейін сағы жасамағандардың сағы жасауы

11

Етеккірі немесе босанғаннан кейінгі қаны келген әйелдердің мойындарынан түседі

Қоштасу тауафы

13

- **Қажылықтың рүкін-тіректері:** кім әлдебір рүкінді қалдырса, ол соны орындамағанына дейін қажылығы жарамсыз болады.
- **Қажылықтың уәжіптері:** кім әлдебір уәжіпті қалдырса, құрбан шалу арқылы өтемін жасауы керек.

alsarhaan.com
sarhaan.com

Қажылық рәсімдері

Қазақ тілі القازاقية

السارحان

Келу тауафы

Жасыл шамшырақтармен белгіленген жерді жүгіріп өту керек (ерлер)

2

Қара Тастан қара тасқа дейін 7 айналым

Шам мен Мысыр тұрғындарының миқаты Әл-Жухфа 186 км.

Мәдина тұрғындарының миқаты Зул-Хуләйфа 420 км.

Ирақ тұрғындарының миқаты Зәту-Фирқ 98 км.

Нәжд тұрғындарының миқаты Қарн әл-Маназил 99 км.

Йемен тұрғындарының миқаты Яләмләм 99 км.

1

Ихрам

Рәсімдерге кіру ниеті

Ұшақпен келушілер миқатқа аспандағы ең жақын жерден ихрамға кіреді

Сафа мен Маруа араларында жүгіру (сағи)

3

Минада түнеу

Сонда 8-ші күні зухр мен асрды, мағриб пен ишаны ал 9-күні таң намазын оқу

4

Арафатта тұру

9-шы күннің зухрынан басталып, 10-шы күннің таңына дейін Сонда зухр мен асрды зухр намазының уақытында біріктіріп оқиды

5

Муздалифада түнеу

Сонда 9-шы күннің мағрибы мен ишасын қосып әрі қысқартып және 10-шы күннің таң намазын оқиды

6

Шашты қыру немесе қысқарту

Шашты қыру немесе қысқарту ерлер үшін, ал әйелдерге бір бармақ ұзындығында қысқарту

8

Қиран және таматтуғ қажылығын өтеушілердің құрбан шалуы

Оныншы күн

Жәмрат әл-Ғақабаға 7 тас лақтыру

Жамараттарға тас лақтыру және Минада түнеу

12

1 Жамрат

11, 12-ші түндер және қалушылар үшін 13-ші түн

13

Қоштасу тауафы

Етеккірі немесе босанғаннан кейінгі қаны келген әйелдердің мойындарынан түседі

Әл-Ифада тауафы

Таматтуғ қажылығын жасаушылардың немесе Келу тауафынан кейін сағи жасамағандардың сағи жасауы

11

- **Қажылықтың рүкін-тірекері:** кім әлдебір рүкінді қалдырса, ол соны орындамағанына дейін қажылығы жарамсыз болады.
- **Қажылықтың уәжіптері:** кім әлдебір уәжіпті қалдырса, құрбан шалу арқылы өтемін жасауы керек.

alsarhaan.com
sarhaan.com

و لا تقف ما ليس لك به علم
«Өзің білмеген әлдебір
нәрсенің соңына түспе»

ولا تلبسوا الحق بالباطل
«Ақиқатты өтірікпен
бүркемдер»

و لا تعثوا في الأرض مفسدين.
«Жер бетінде бұзықтық
таратып жауыздық
жасамандар»

و لا تعتدوا.
«Рұқсат етілгеннің
шегінен шықпандар»

و غضض من صوتك
«Дауысыңды бәсеңдет»

و اخفض جناحك للمؤمنين.
«Мүмин-мұсылмандардың
алдында (кішірейіп)
қанатыңды жай»

و لا تصعر خدك للناس
«Адамдарға пансып жүзіңді
теріс бұрма»

ولا تمش في في الأرض مرحا
«Жер бетінде даңдайсып
жүрме»

ادفع بالتي هي أحسن.
«Жамандықты
жақсылықпен тойтар»

خذ العفو و أمر بالعرف.
«Кешірімді бол және
жақсылыққа шақыр»

و اعرض عن الجاهلين.
«Надандардан бет бұр»

و اقصد في مشيك.
«Жүрісінде (кішірейіп)
орташа бол»

و لا تنابزوا بالآلقاب.
«Бір-біріне жаман ат
тағыспандар»

و لا تأكلوا أموالكم بينكم بالباطل
«Мал-мүліктеріңді өзара
қақысыз жемендер»

لا تبطلوا صدقاتكم بالمن و الأذى
«Садақаларыңды міндет
кылумен және ренжітумен
жоймандар»

ادع الى سبيل ربك بالحكمة
«Раббыңның жолына
даналықпен шақыр»

إجتنبوا كثيرا من الظن
«Көптеген күдікті ойлардан
аулақ болыңдар»

و لا تجسسوا.
«Біріңді бірін аңдымандар»

و لا يغتب بعضكم بعضا
«Бір-біріңді ғайбаттамандар
(сыртынан жаман сөз
сөйлемдер)»

و لا يسخر قوم من قوم
«Бір ел бір елді тәлкек
қылмасын»

و أطعموا البائس الفقير
«Мұқтаж жоқ-жітіктерді
тамақтандырыңдар»

و بالوالدين إحسانا و ذي القربى و اليتامى
«Ата-анаға, туған-
туысқандарға, жетімдерге
жақсылық жасаңдар»

و إذا حييت بتحية فحيوا بأحسن منها
«Егер сендерге сәлем берілсе,
одан жақсырағымен жауап
қайырыңдар»

ادخلوا في السلم كافة
«Исламға толық кіріңдер»

و قولوا قولا سديدا
«Дұрыс сөз сөйлендер»

أنفقوا مما رزقناكم
«Сендерге берген
несібімізден (Аллаһ
жолында) жұмсандандар»

و آتوا اليتامى أموالهم
«Жетімдердің мал-
мүліктерін беріңдер»

و لا تتبدلوا الخبيث بالطيب
«(Өздеріңнің) жаман (мал-
мүліктеріңді жетімнің) жақсы
(мал-мүлкімен)
алмастырмандар»

و احفظوا أيمانكم
«Анттарыңды
орындандар»

و تعاونوا على البر و التقوى
«Бір-біріңе ізгілік пен
тақуалықта көмектесіңдер»

و لا تعاونوا على الإثم و العدوان
«Бір-біріңе жамандықта
көмектеспендер»

و قولوا للناس حسنا
«Дұрыс сөз сөйлендер»

كونوا قوامين بالقسط
«Әділдікте мықты тұрыңдар»

و زنوا بالقسطاس المستقيم
«Тура таразымен
тартыңдар»

و أوفوا الكيل إذا كلتم
«Өлшегенде тура өлшендер»

و أوفوا بعهد الله إذا عاهدتم
«Аллаһқа берген
серттеріңді орындандар»

اعدلوا
«Әділ болыңдар»

Тілі: қазақ - قازاقى - 01/78

**Адамдық болмыс
үндейтін әрі
шариғат бекіткен
құқықтардың
қысқаша түсіндірмесі**

Автор: шейх Ибн Усаймин
(Аллаһ оны рахым етсін)

Қысқартқан шейх, доктор Хайсам

Мәдина қаласындағы Пайғамбар
Мешіті жанындағы институттың
бұрыңғы ұстазы,
"Сунна институтының" жетекшісі

Бастырып шығаруға құқықтар ашық

Кітапшаны аудару үшін : sunnah.com штрих-кодты өшіріңіз

1 - Аллаһ Тағаланың құқығы:

Аллаһ Тағаланың құқығы - адамның тек жалғыз Оған ғана құлшылық етіп, Оған ешкімді серік қоспауы, әрі Оның әмірлерін орындайтын және Оның тыйымдарынан тыйылатын әрі Оның хабарлаған нәрселеріне сенетін, Оған мойынсұнатын және Оған тағзым-итағат ететін құл болуында.

Аллаһтың құқығын орындау адамның дұрыс наным-сенімге ие болуында, ақиқатқа сенуінде әрі жемісті салиқалы іс-амалдар жасауында көрініс табуы керек. Наным-сенімнің тіректері Аллаһқа деген махаббат және Аллаһты ұлықтау, ал оның жемістері ықылас (Аллаһқа тек Оның разылығы үшін құлшылық ету) әрі ғибадаттағы тұрақтылық болып табылады.

2- Аллаһ Елшісінің ﷺ құқығы:

Аллаһ Елшісінің (оған Аллаһтың игілігі мен сәлемі болсын) құқығы өзінің құрамына оны артық кетушіліксіз және салғырттықсыз, лайықты түрде ерекше қадірлеп құрметтеуді және ұлықтауды қамтиды. Сондай-ақ Аллаһ Елшісінің (оған Аллаһтың игілігі мен сәлемі болсын) құқығы оның өткен замандағы және болашақта болатын хабарларын ақиқат және шындық деп сенуді,

ол бұйырған нәрселерге мойынсұнуды әрі ол тыйым салған және ескерткен нәрселерден тыйылуды, оның жолы ең кәміл жол екеніне шәксіз сенуді және оның Шариғаты мен жолын қорғауды меңзейді.

3. Ата-ана құқығы:

Расында, ата-анаңның сендегі қақысы сенің оларға ізгі қарым-қатынас жасауыңда, сөзбен және іспен жақсылық жасауыңда, оларға мал-мүлікпен және қолыңмен аямай көмек көрсетуіңде, және Аллаһқа мойынсұнбушылық болмайтын әрі өзіңе зиян келтірмейтін барлық нәрселерде оларға бағынуың.

4-Балалардың құқықтары:

1 - Баларды тәрбиелеу: балаларда болашақта діндарлық пен адамгершілік сипаттары үстем болуы үшін, олардың бойларында осы сипаттарды ертеден дамыту.

2 - Ата-ананың өз мал-мүліктерінен оларға ысырапсыз әрі сараңдықсыз қаражат жұмсауы.

3 - Ата-анаңның балаларына сыйлық берулерінде олардың әлдебіреуін басқаларынан артық көрмеуі.

5-Ағайын-туыстың құқықтары:

Ағайын-туыстың қақысы адамның олармен әдет-ғұрыпта қалыптасқан үлгіде туысқандық қатынастарды үзбей ұстап, оларға жақындық дәрежесіне және мұқтаждықтарына сәйкес абырой-мәртебесімен, мал-мүлкімен және қолымен көмек көрсетуін меңзейді.

6-Ерлі-зайыптылардың құқықтары:

Ерлі-зайыптының әрбіріне келесі нәрселер борыш болып табылады: жақсы қарым-қатынаспен тұрмыс құру, өз міндеттерін сабырлықпен, жұбайына жеңілдік жасап, қаламаушылық танытпай және олардың орындалуын кейінге кешіктірмей орындау. Әйел күйеуінің оған ақша жұмсауына және оны тамақпен, киіммен, тұратын жермен және жоғарыда келтірілген нәрселерден келіп шығатын барлық заттармен қамтамасыз етуіне құқықты. Сол сияқты күйеуі, егер оның бірнеше әйелі болса, олардың арасында әділдік танытуға міндетті. Күйеуі әйелінің оған Аллаһқа мойынсұнбаушылық болмайтын нәрселерде бағынуына,

әрі күйеуі жоқ кезінде өзін ол үшін сақтауына және оның мал-мүлкін асырап-сақтауына құқықты. Әрі әйел күйеуінің одан ләззат алуын тежейтін еш нәрсе жасамауы керек.

8 - Әмірлер мен билік астындағылардың құқықтары:

Билік астындағы адамдар әмірлердің Аллаһ оларға жүктеген міндеттерін атқаруларына құқықты. Бұған ел билеушілердің өз қол астындағы адамдарға ықыластылық танытуы және оларды дүниелік өмір мен ақыретте пайда келтіретін дұрыс әрі сенімді жолға бағыттап отыруы да кіреді. Ал бұған тек мұминдердің жолымен жүру арқылы ғана қол жеткізуге болады. Ел билеушілері өз қол астындағылардың оларға қатысты міндеттерін орындауда ықыласты болуларына, егер билеушілер әлдебір нәрселерде байқаусыздық танытып жатса, оларға насихат жасауларына, әрі егер олар ақиқаттан ауытқып жатса, олар үшін Аллаһқа дұға етулеріне, және олардың Аллаһқа мойынсұнбаушылық болмайтын бұйрықтарын орындауларына әрі оларға көмектесулеріне құқықты.

8-Көршілердің құқықтары:

Көрші - бұл сенің жаныңда өмір сүретін адам. Сен оған жақсы қарым-қатынас көрсетуің керек, мүмкіндігің болса, оған қаражат жұмсауың, оған өз абырой-мәртебеңмен көмектесуің, оған пайда келтіруің әрі өзінді оған сөзбен немесе іспен зиян тигізуден тыюың керек.

1- Ал егер ол сенің ағайының әрі мұсылман болса, онда оның сенде үш қақысы бар: көршілік қақысы, туысқандық қақысы әрі ислам қақысы.

2- Егер ол туысқаның емес, бірақ мұсылман болса, онда оның сенде екі қақысы бар: көршілік қақысы және ислам қақысы.

3- Егер ол ағайының болса, бірақ мұсылман емес болса, онда оның сенде екі қақысы бар: көршілік және туысқандық қақылары.

4- Ал егер ол ағайының да емес, мұсылман да емес болса, онда оның сенде бәрібір бір қақысы - көршілік қақысы сақталады.

9-Мұсылмандардың жалпы құқықтары:

Мұсылмандардың сендегі құқықтары келесілерді қамтиды: оларға сәлем беруің; олардың әлдебіреуі сені қонаққа шақырса, шақыруына жауап беруің; егер сенен ақыл-кеңес сұраса, кеңес беруің; егер мұсылман адам түшкіріп, ізінен: "Әлхамду ли-Лләһ (Бүкіл мақтау Аллаһқа)", - деп айтса, оған: "Ярхамука-Лләһ (Аллаһ сені рахым етсін)", - деуің, егер ол ауырып қалса, оның көңілін сұрап зиярат етіп баруың; егер мұсылман адам қайтыс болса, оның жаназасына қатысуың; әрі өзіңді мұсылмандарға зиян тигізуден тыюуың.

Мұсылмандардың бір-біріне қатысты міндеттері көп, алайда олардың барлығы Пайғамбардың (оған Аллаһтың игілігі мен сәлемі болсын): "Мұсылман мұсылманның бауыры", - деген сөздерінде жиналады. Әрі егер ол осы бауырластықты ұстанатын болса, онда өз бауырына пайда тигізетін әрі одан кез-келген зиянды алыстататын барлық нәрсені істеуге тырысатын болады.

10-Мұсылман еместердің құқықтары:

Мұсылмандардың әмірі (елбасшысы) олардың арасында тек Ислам заңы бойынша сот жүргізуі әрі біреудің өміріне, мал-мүлкіне және ар-намысына қатысты тек соған сәйкес үкім шығаруға міндетті. Және ол олардың тыйым салынған деп санайтын істеріне қатысты жазаларды орнатуы керек. Әрі мұсылман билеушісі олардың қорғалуын қамтамасыз етуі және оларды кез-келген зиянкестіктен қорғауы керек. Мұсылман елінде өмір сүретін мұсылман еместер мұсылмандардан өз киімдерімен ерекшеленуі әрі Исламда айыпты болып саналатын нәрселерін ашық көрсетпеулері немесе өздерінің шіркеу қоңыраулары немесе крест сияқты әлдебір діни рәсімдерін ашық орындамаулары керек.

Мазмұны:

1- Аллаһ Тағаланың құқығы.....	1
2- Аллаһ Елшісінің ﷺ құқығы.....	1
3- Ата-ананың құқықтары.....	2
4- Балалардың құқықтары.....	2
5- Ағайын-туыстың құқықтары.....	3
6- Ерлі-зайыптылардың құқықтары.....	3
7- Әмірлер мен қол астындағылардың құқықтары..	4
8- Көршілердің құқықтары.....	5
9- Мұсылмандардың жалпы құқықтары.....	6
10-Мұсылман еместердің құқықтары.....	7

Сунна Институты
mahadsunnah.com

Шейхтың
сайты
alsarhaan.com

+966504250337

[mahadsunnah](https://t.me/mahadsunnah)

ملخص كتاب
الوسائل المفيدة للحياة السعيدة

«БАҚЫТТЫ ӨМІР СҮРУДІҢ
ПАЙДАЛЫ ҚҰРАЛДАРЫ»
кітабының қысқаша мазмұны

Кітаптың авторы: Өз заманының ең көрнекті мұсылман имамдары мен ғұламаларының бірі – Абдур-Рахман бин Насыр әс-Сағди, ол хижра бойынша 1307-1376 жылдары өмір сүрген.

المؤلف:
عبد الرحمن بن ناصر
السعدي، ١٣٠٧ -
١٣٧٦ هـ من أبرز
علماء المسلمين
في عصره، واحد
الأئمة المحققين.

Кітаптың жазылуының себебі: Хижраның 1373 жылы шейх әс-Сағди Ливанға медициналық сапармен барған кезде, танымал американдық жазушы Дейл Карнегидің «Қалай уайымдауды тоқтатып, өмір сүруді бастау керек» деген кітабын оқып шықты. Кітап оған әсер етіп, шейх осы кітабын жазды.

سبب التأليف:
لما سافر الشيخ إلى
لبنان في رحلة علاجية
عام ١٣٧٣ قراً هناك
كتاب (دع القلق وأبدأ
الحياة) للكاتب
الأمريكي ديل كارنيجي،
فأعجب به، وألف على
ضوئه هذا الكتاب.

1) Аллаһ Тағалаға иман келтіру және ізгі амалдарды жасау: Иман сабырға, Аллаһ Тағаланың жазғанына қанағаттануға және разы болуға жетелейді.

١
**الإيمان بالله تعالى
والعمل الصالح**
فالإيمان يقود إلى الصبر
والرضا والقناعة بما قسم
الله.

2) Адамдарға сөзбен және істермен жақсылықтар жасау: Жақсылық басқа жақсылықты тудырады әрі жамандықты қайтарады.

٢
**الإحسان إلى الخلق
بالقول والفعل**
فالخير يجلب الخير، ويدفع
الشر.

3) Пайдалы іс немесе пайдалы ғылыммен айналысу: Бұл жүрегіңізді сізді алаңдататын нәрселер туралы ойлаудан алысқатады.

٣
**الاشتغال
بعمل أو علم نافع**
فهو يلهي القلب عن
التفكير فيما يقلقك.

4) Бүгінгі күнмен өмір сүру: Өткенге қайғырмаңыз, алда не болады деп уайымдамаңыз, өйткені Пайғамбарымыз ﷺ мұң-қайғы мен қам-уайымнан Аллаһ Тағаладан пана сұрайтын.

٤
**إشغال الفكر بعمل
اليوم**
فلا تحزن عما مضى، ولا
تهتم بما سيأتي، فقد كان
النبي ﷺ يستعبد بالله من
الهم والحزن.

5) Аллаһ Тағаланы көп зікір ету (Оны үнемі еске әрі тілге алу): Аллаһ Тағаланы зікір ету жүрекке тыныштық әкеледі.

٥
**الإكثار من ذكر الله
تعالى**
فذكر الله يجلب الطمأنينة
والسكينة للقلب.

6) Аллаһ Тағаланың жасырын және ашық нығметтерін көріп-бағалау: Бұл сізді шүкірші етушілерден қылып, қайғы-қасыретті ұмыттырады.

٦
تعداد نعم الله تعالى
الظاهرة والباطنة
فهو يجلب الشكر وينسي
الهم.

7) Жағдайы сізден жоғары болғандарға емес, төмен болғандарға қарау: Бұл сізді қолыңыздағы бар нәрселер үшін Аллаһ Тағалаға мақтау-шүкіршіліктер айтуға жетелейді, қайғы мен уайымды кетіреді.

٧
النظر إلى من هو
أسفل منك
فهو يقودك إلى حمد الله
على ما أنت عليه، ويزيل
حزنك وهمك.

8) Өткенді ұмыту: Өткенді қайтару мүмкін емес, ал онымен айналысып, алек болу - бос іс және ақылсыздық.

٨
نسيان ما مضى
فما مضى لا يمكن رده،
والاشتغال به عبث وجنون.

9) Аллаһ Тағалаға дұға етіп, жалбарыну: Хадисте айтылғандай, Аллаһ Тағаладан дініңізді, дүние тіршілігіңізді және Ақыретіңізді түзетуін сұрап, жалбарыну.

٩
دعاء الله تعالى
كالدعاء أن يصلح له دينه
ودنياه وآخرته، كما جاء في
الحديث.

10) Өзіңді орын алуы ықтимал болатын ең нашар нәтижеге дайын ету: Басқа бақытсыздық келіп жатса, өзіңізді ең нашар салдарына дайындаңыз, өйткені егер бұндай нәтиже шынымен де орын орын алса, сіздің оған дайын болғаныңыз оның ауырлығын азайтады. Бұндай жағдай орын алса да, оның салдарын мүмкіндігінше азайтуға тырысыңыз.

١٠
أن يقدّر أسوأ
الاحتمالات
فعند حدوث نكبة قدر أسوأ
احتمال، فإنه يخففها عند
وقوعها، فإذا وقعت أسوأ
في تخفيفها قدر الإمكان.

11) Қиялға келетін қорқынышты елестерге әрі жалған жорамал қауіп-қатерлерге берілмеңіз: Бұндай үрейлі елестер мен өтірік қауіптер уайым-қайғы мен аурулардың себебі болып табылады.

١١
أن لا يسترسل في
الآوهام والخيالات
فالآوهام تجلب لك الأفكار
السيئة، وتوقع حدوث
مكروه، وهو سبب
للهموم والأمراض.

12) Жүректің Аллаһқа тәуелді болуы және Оған тәуекел етуі: Кім Аллаһ Тағалаға тәуекел етсе, Аллаһ Тағала оған жеткілікті болады.

١٢
اعتماد القلب على
الله، والتوكل عليه
(ومن يتوكل على الله فهو
حسيبه).

13) Басқалардың қателіктері мен сізге тигізетін зиянына төзімділік таныту: Әр адамның бойында қателік, кемшілік немесе сіз жек көретін нәрсе болуы мүмкін, сондықтан адамдардың жақсы жақтарына қараңыз.

١٣
تحمل أخطاء الآخرين
والصبر على أذاهم
فكل إنسان لا بد أن يكون
فيه عيب أو نقص أو أمر
تكرهه، فانظر إلى جانبه
الأثر الحسن.

14) Ұсақ-түйек істерге беріліп кетпеңіз: Маңызды әрі салмақты істерді шешкен сайын, сізге ұсақ-түйек мәселелерді шешу оңайырақ болады.

١٤
أن لا تشغل بتوافه
الأمر
فكما توطن نفسك على
تحمل الكوارث والأمور
الخبير، فالصغار من باب
أولى أن تنصرف عنها.

15) Өмір қысқа екенін есте сақтаңыз: Нағыз, шынайы өмір – қысқа болса да – бақыт пен тыныштыққа толы, сондықтан үнемі уайымдау және алаңдап-абыржуға бой алдыру арқылы оны одан сайын қысқартпаңыз.

١٥
الحياة قصيرة
فالحياة الحقيقية - مع
قصرها - حياة السعادة
والطمأنينة فلا تقصرها أكثر
بالهم والistrسال مع الأكدار.

16) Сіздің көптеген уайымдарыңыз негізсіз: Сіз уайымдаған нәрселердің көбісі орын алмады. Сондықтан болуы не болмауы екіталай, күмәнді нәрселердің орын алатыны көбірек ықтимал нәрселерден асып түсуіне жол бермеңіз.

17) Басқалардың сізге зиян тигізгендеріне алаңдамаңыз: Олар осынысымен тек өздеріне ғана зиян тигізеді, ал егер сіз олармен айналыссаңыз, онда бұл оларға зиян тигізгендей, сізге де зиян тигізеді.

18) Сіздің өміріңіз өз ойларыңызға байланысты: Егер олар дініңізде немесе дүниелік істеріңізге пайда әкелетін ойлар болса, онда өміріңіз жақсы және бақытты болады. Әйтпесе, нәтиже керісінше болады.

19) Адамдардың алғысын күтпеңіз: Егер сізде қақысы бар немесе қақысы жоқ болған адамдарға жақсылық жасасаңыз, бұл Аллаһпен сіздің араңызда және Оның разылығы үшін. Сондықтан олардың алғыс білдіруіне не білдірмеуіне мән бермеңіз.

20) Өзіңізге жеңіл болған пайдалы нәрселермен айналысыңыз: Зиянды нәрселер алаңдаушылық пен қайғы әкеледі, ал пайдалы әрекеттер сізге көмектеседі.

21) Істеріңізді өз уақытында орындап, бітіріңіз: Егер жұмыс өз уақытында бірден бітірілмесе, бұрынғы жұмысыңыздың қалып қалған бөлігі үйіліп, жаңа жұмыстарыңызға қосылады және оларды шешу одан сайын қиындай түседі.

22) Әр істің маңыздылығын сұрыптаңыз: Ең маңызды істерден бастаңыз, содан кейін маңыздылығы аздау болған істермен айналысыңыз, әрі жалықпау үшін өзіңізге ұнайтын істі таңдаңыз. Басқалармен кеңесіңіз, өйткені басқалармен кеңессеңіз өкінбейсіз.

sarhaan.com mahadsunna.com

Дайындаған шейх Хайсам Сархан басшылығындағы
«Сунна» колледжі
1445/2024 ж.